

Kot vsako dokumentarično delo, ki ima miselno vsebino, je tudi Bartulovičev roman o «generaciji pregaženih» tudi ne glede na svojo čisto umetniško kakovost zanimiv pojav. V Bartulovičevem umetniškem razvoju gre romanu «Na prelomu» najvišje mesto od prvih novel preko «Kuge» do zadnjih novelističnih spisov. Stilistično in jezikovno dovršen, slikovito prepleten z dalmatinskimi provincializmi in spisan v prijetni ijekavščini, očituje ta roman avtorjevo umetniško svežost in vso prožnost njegovega izraza. B. Borko.

Ljuba Prenner: Trojica. Povest. Izdala in založila Belo-modra knjižnica. Ljubljana 1929. Strani 93.

Žalostno-vesela, v dogajanjih malo smotrena in neenovito urejena, v značajih docela nedoločna in nepomembna ter sentimentalna zgodba o treh zaljubljenih srednješolcih s slabimi učnimi uspehi. Marsikaj je v tej povesti začeto in nakazano, toda obdržati vse niti v roki in jih smotreno zavozljati in začeto izvesti do kraja, ni bilo v začetniških močeh mlade pisateljice. Vendar so nekateri prizori, kakor nastop v beznici, prvi del petega poglavja, Markov izbruh na str. 45. in 46. in pa legenda o vodnjaku s Kristovimi solzami napisani nadarjeno. J. Vidmar.

Ivan Trinko: Naši paglavci. Črtice in slike iz beneško-slovenskega pogorja. 1929. Izdala Goriška Mohorjeva družba v Gorici. Naslovno stran in risbe izvršil Franc Gorše. Natisnila Katoliška tiskarna v Gorici. Strani 100.

To knjigo se nam zdi potrebno omeniti zato, ker nam jo poklanja mož, v katerem živi tvorna sila naše besede najdalje na zapadu, ker veje iz nje pristna slovenska domačnost in ker knjiga ni zgolj mladinska, temveč je tudi slovstveno zanimiva. Monsignor Trinko, profesor modroslovja na gimnaziji videmske bogoslovnice, označuje v predgovoru svoje črtice kot starokopitne, preproste in skromne. Ali ta starokopitnost, preprostost in skromnost je utemeljena v snovi sami, z njo prikupno in nerazdružno spojena in tako prežeta z občutjem prirodnih čarov tiste pedi naših tal, ki se razteza od Matajurja do Čedadu, da teh devet stvaric z užitkom preberemo in se čudimo duševni čilosti in jezikovni okretnosti sedemdesetletnici bližajočega se pesnika in pisatelja. Po teh lepih straneh je posejanih precej zajemljivih beneško-slovenskih jezikovnih drobtin, katerih glavne je pisec zbral na koncu v tolmaču. Pogrešamo kazalo. Goršetovih štirinajst risb z nazorno in primerno stilizacijo poživilja povestice, ki bodo odraslim in paglavcem brez dvoma ugajale. A. Budal.

K R O N I K A

O duhovni situaciji današnjega evropskega pisatelja. O tej temi je v klubu Rotaryjcev na konferenci v Haagu znani nemški romanopisec Thomas Mann nedavno imel jako značilen in tehten govor. Ker njegova izvajanja jarko osvetljujejo notranji razkol sodobnega tvornega besednega umetnika ter so v veliki meri odločilne važnosti za njegovo duševno stanje, prinašamo svojim čitateljem odlomek tega govora: «O duhovni situaciji današnjega evropskega pisatelja vam torej hočem govoriti — ker menim, da se vas ta situacija nekoliko tiče, da je to v veliki meri situacija vas samih, da je to situacija današnjega človeštva vobče. Saj jedva more biti drugače; zakaj pesnik, pisatelj je oni, v katerem se duhovnost, ki je vsepovsod, zbira, v katerem prihaja do zavesti in ki jo izraža. Saj se samo tako dá tolmačiti svojevrstna določenost, s katero ste vztrajali na tem, naj govori tu pisatelj, in s katero ste, kakor